Plan van Aanpak
Energiehulp voor huishoudens

Inhoudsopgave

1. Inleiding 3
2. Over energiearmoede in Dordrecht 3
   - 2.1 Duizenden huishoudens worden getroffen 3
   - 2.2 Verdeling energiearmoede over huur, koop en wijken 4
   - 2.3 Slechte energetische kwaliteit van de woningen 4
3. Het tegengaan en voorkomen van energiearmoede 6
   - 3.1 Programma Samen tegen armoede/ opgave Duurzame Stad 6
   - 3.2 Energieconciërges op pad met bakfiets 7
   - 3.3 Hoe identificeren we huishoudens met energiearmoede? 7
4. Barrières voor het verduurzamen van een woning 8
   - 4.1 Iedereen moet mee kunnen doen 8
   - 4.2 We lopen tegen barrières aan 8
   - 4.3 Sociale energietransitie 9
5. Aanpak Bestrijding energiearmoede 2022-2026 9
   - 5.1 Doelstellingen 9
   - 5.2 Taskforce Energiearmoede 9
   - 5.3 Bestrijding energiearmoede is maatwerk 10
   - 5.4 Campagne Slim Energie Besparen; focus op energiearmoede 10
   - 5.5 Voortzetting inzet Energiehulp 11
   - 5.6 We bieden kleine energiebesparende maatregelen 11
   - 5.7 Aanpak EFG-labels; uitfaseren enkel glas 12
     - 5.7.1 Corporatiewoningen 12
     - 5.7.2 Particuliere woningeigenaren 12
     - 5.7.3 Particuliere (ver)huurders 13
   - 5.8 Bewustwording bij jongeren 13
   - 5.9 Leren van elkaar; datagedreven werken 13
   - 5.10 Monitoren resultaten 14
6. Bestedingsvoorstel 14

1. Inleiding

Door de stijgende energieprijzen als gevolg van de aantrekkende wereldeconomie en de oorlog in Oekraïne zijn duizenden huishoudens in de financiële problemen gekomen en een nog grotere groep ondervindt stress van de hoge energienota. Ook gevoed door de hoge inflatie als gevolg van de stijging van de brandstof- en voedselprijzen.

Inmiddels is het Rijk met een aantal compensatieregelingen de huishoudens enigszins tegemoetgekomen. En ook het instellen van een prijsplafond zal huishoudens helpen. Maar deze regelingen zijn geen structurele oplossing voor de stijgende energieprijzen. Wat helpt is de versnelling van de energietransitie: structurele vermindering van het energiegebruik en verduurzaming van de woningen. Structurele maatregelen dragen immers bij aan een stukje preventie en zorgen er voor dat onze inwoners niet verder in de problemen komen. Daarbij is het belangrijk dat iedereen kan meedoen.

Energiearmoede is door het onderzoek van TNO zowel landelijk als lokaal op de politieke agenda gekomen, al is dit niet een nieuw probleem in Dordrecht. Het is onderdeel van het programma 'Samen tegen armoede 2018-2022'. Het vraagstuk is inmiddels dermate urgent dat het een structurele en integrale aanpak vraagt, met een afzonderlijk plan van aanpak.

In dit plan van aanpak geven we in hoofdlijnen aan hoe we samen met onze partners de energielasten bij huishoudens structureel willen verminderen. Het is dan ook een dynamisch document. We moeten kunnen anticiperen op veranderende omstandigheden, zoals in de afgelopen maanden al is gebleken.

Voor de uitvoering van het plan is circa € 1,6 miljoen beschikbaar vanuit een specifieke uitkering van het Rijk (SPUK-uitkering). Daarnaast heeft Dordrecht nog € 510.000,- ontvangen uit de regeling Lokale Aanpak voor de aanpak van EFG-labels (uit Nationaal Isolatieprogramma). Voor de middelen geldt dat deze niet kunnen worden gebruikt om huishoudens financieel te compenseren. De middelen zijn bedoeld om de huishoudens met energiearmoede een stap verder te brengen met energiebesparing en het verduurzamen van hun woning.

Bij het plan van aanpak is een globaal bestedingsvoorstel gevoegd.

2. Over energiearmoede in Dordrecht

2.1 Duizenden huishoudens worden getroffen

Volgens de definitie van TNO kampt een huishouden met energiearmoede als meer dan 10% van het inkomen naar de energienota gaat. Naast het inkomen is het ook het gegeven dat veel mensen in een woning met een slecht energielabel (D/E/F/G) blijken te wonen en daardoor hoge energiekosten hebben.

Door de actualiteit is het onzeker om hoeveel huishoudens het momenteel gaat. In november komt TNO met nieuwe cijfers. De energietoeslag van inmiddels € 1.300,- is tot en met september 2022 aan zo'n 7.500 Dordtenaren uitgekeerd met een inkomen t/m 120% van het wettelijk sociaal minimum (Wsm).

Ook heeft Dordrecht er voor gekozen een energietoeslag van € 600,- uit te keren aan inwoners met een inkomen tot 130% van het Wsm. Deze toeslag is inmiddels aan zo'n 445 inwoners uitgekeerd.

We kunnen als gemeente niet al deze inwoners compenseren. Dit vraag ingrijpende en daadkrachtige maatregelen vanuit het Rijk. Met dit plan van aanpak willen we inwoners actief helpen met besparen en de bewustwording vergroten.

2.2 Verdeling energiearmoede over huur, koop en wijken

Uit het onderzoek van TNO (september 2021) blijkt dat rond 75% van de huishoudens met energiearmoede in een corporatiewoning woont. De overige huishoudens huren particulier (12%) of hebben een eigen woning (13%). TNO heeft op dit moment geen actuelere cijfers, maar het feit dat nu ook werkenden met een laag middeninkomen getroffen worden zou kunnen betekenen dat meer woningeigenaren worden getroffen.

In onderstaand kaartje is aan de hand van de interactieve kaart van TNO de verdeling van energiearmoede over de wijken weergegeven. Met name Wielwijk, Crabbehof, Oud en Nieuw Krispijn en de Noordflank kleuren in 2019 al (diep) rood. De verwachting van TNO is dat de situatie in deze wijken verergerd is. Kanttekening bij de kaart is dat inzoomen vanuit AVG niet mogelijk is. Hierdoor komen buurten als Land van Valk (rond de Vrije School), Lijnbaan, Vogelbuurt en delen van De Staart niet naar voren.

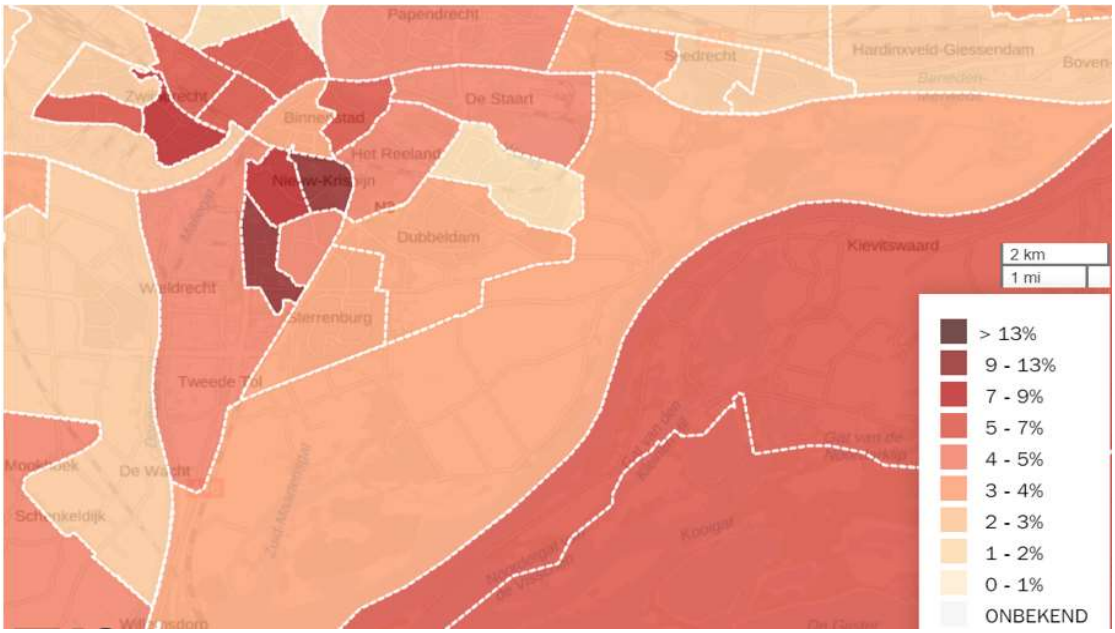

2.3 Slechte energetische kwaliteit van de woningen

Naast een laag inkomen is het een gegeven dat energiearmoede met name voorkomt bij huishoudens die in een DEFG-label wonen en daardoor een hoge rekening hebben.

In Dordrecht hebben ruim 26.000 woningen een DEFG label (indicatief/geregistreerd), waarvan ruim 18.500 een EFG label (bron CBS 31 december 2017). Dit is ongeveer één derde van het totaal aantal woningen (55.060). Uitschieters zijn Reeland en Oud en Nieuw Krispijn. Ook in de Binnenstad zijn relatief veel EFG-labels. Dit heeft onder meer te maken met de vele monumenten die de Binnenstad herbergt. Ook hier ligt nog een verduurzamingsopgave.

Kaart: EFG labels in Dordrecht

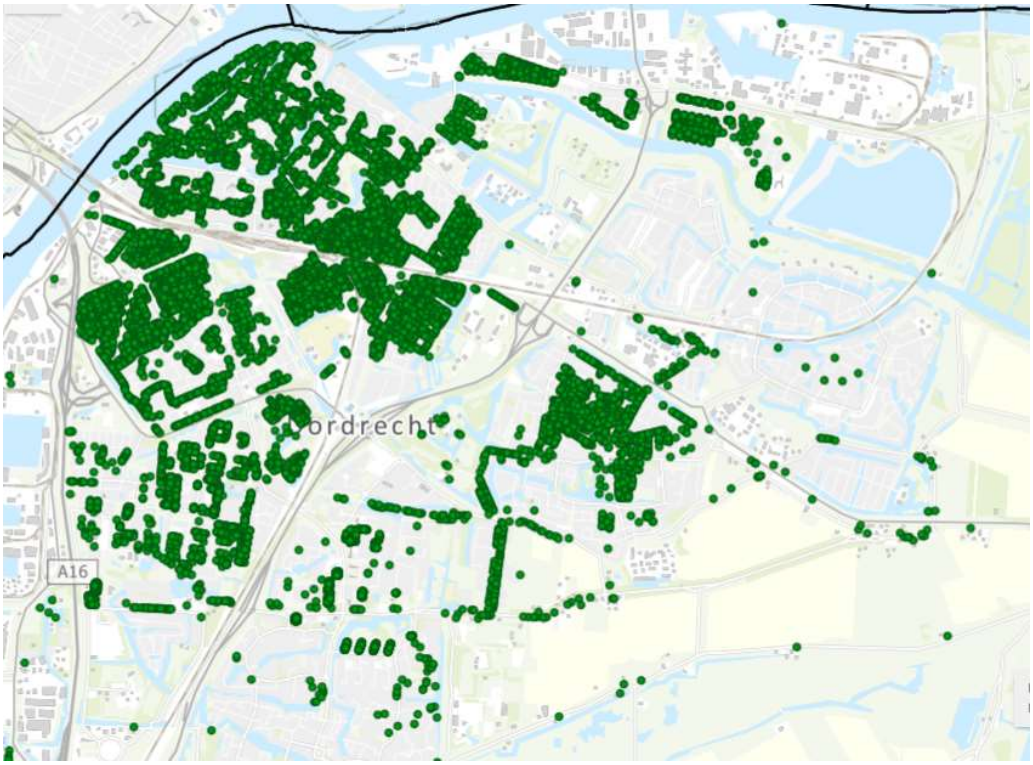

Bron: Bron: data.overmorgen.nl/drechtsteden

Kaart: geregistreerde EFG-labels

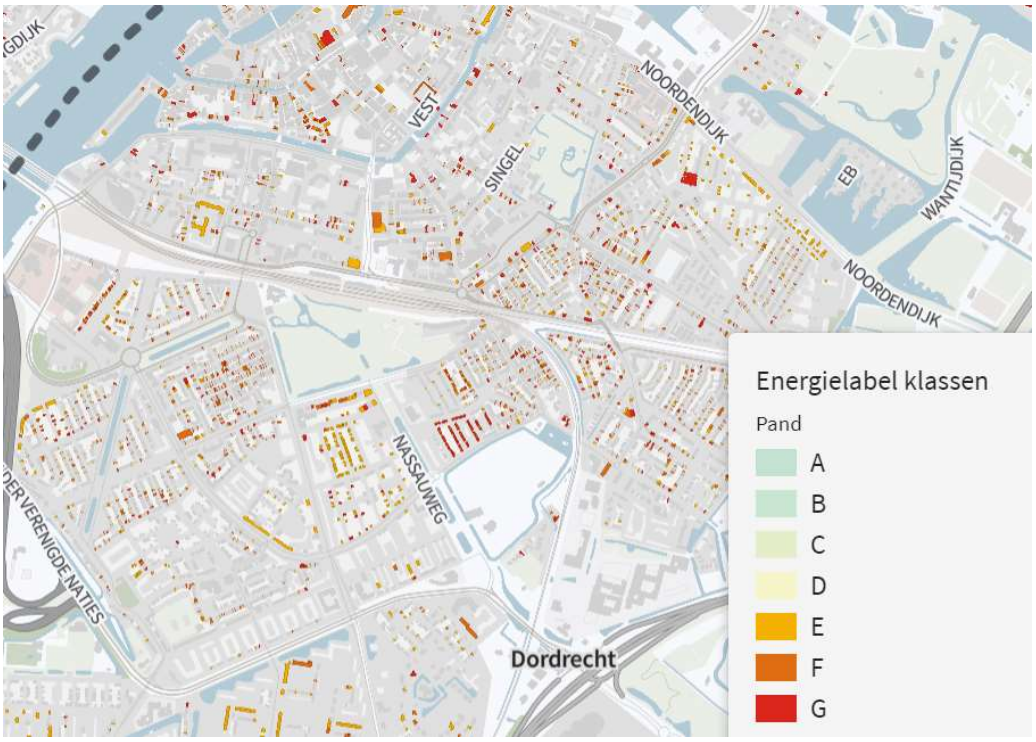

Bron: DEGO

Het grootste deel van de energetisch slechte woningen kan worden teruggevoerd naar de particuliere woningvoorraad en de particuliere verhuur. De corporaties Trivire en Woonbron hebben samen nog circa 2.700 EFG-labels in hun woningvoorraad: Trivire circa 1.500; Woonbron circa 1.200.

Een FG-label betekent veelal ook dat woningen nog (deels) enkel glas hebben. Enkel glas staat symbool voor achterstallig onderhoud en kan gezien worden als een gebrek aan de woning, ook al is dit wettelijk gezien (nog) niet zo verankerd[1]. Met enkel glas gaat veel warmte verloren; het isoleert niet en enkel glas beslaat waardoor het binnenshuis erg vochtig wordt. In Nederland hebben circa 1 miljoen woningen nog enkel glas (14% van de woningvoorraad). Dit komt het vaakst voor in de particuliere verhuur sector. Specifieke cijfers voor Dordrecht zijn er niet, maar uitgaande van landelijke cijfers (14%) zou het grofweg neerkomen op 7.700 woningen.

3. Het tegengaan en voorkomen van energiearmoede

3.1 Programma Samen tegen armoede/opgave Duurzame Stad

Met het programma Samen tegen armoede zetten we in op armoedebestrijding breed. Het programma richt zich onder meer op het 'Voorkomen en aanpakken van schulden', Het versterken van de startpositie van kinderen in armoede en het 'Tegengaan van energiearmoede'. De programmalijn 'Tegengaan van energiearmoede' wordt geregisseerd vanuit de opgave Duurzame Stad. Uitgangspunt van de opgave is dat iedereen mee moet kunnen doen aan een duurzame toekomst (betaalbaarheid), ook huishoudens met een smalle beurs. We zetten in op het 'aardgasvrij-ready' maken van woningen met de focus op spijtvrije besparingsmaatregelen. Denk daarbij vooral aan dubbel glas, vloer-, dak en spouwmuurisolatie, maar ook het plaatsen van zonnepanelen. Daarnaast gaat het ook om kleine besparingsmaatregelen.

Uit de bijdragen uit de Regeling Reductie Energieverbruik (RRE) en de Regeling Reductie Energieverbruik Woningen (RREW) hebben inmiddels bijna 8.000 huishoudens (zowel huur als koop) een cadeaubon verzilverd om kleine energiebesparende maatregelen te treffen. De top 3 is: radiatorfolie, tochtstrips en ledlampen.

Kaart: Verzilverde bonnen RRE

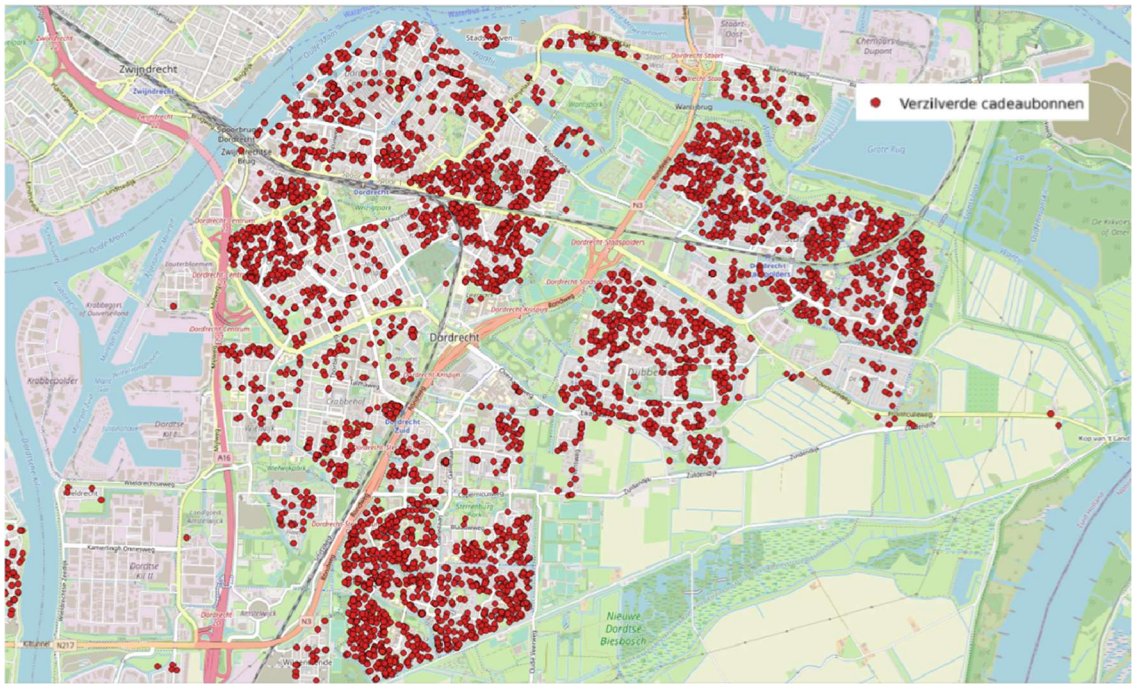

[1] Bij de prinsjesdagbehandeling is in de Tweede Kamer een motie aangenomen om huurders van woningen met een slechte isolatie een afdwingbaar recht te geven op stevige huurverlaging bijvoorbeeld door woningen met energielabels lager dan C aan te merken als een gebrek.

3.2 Energieconciërges (per 1 september energiehulpen) op pad met bakfiets

Daarnaast zijn we als onderdeel van de RREW samen met (keten)partners gestart met het project Bestrijding Energiearmoede. Vanaf 1 januari 2022 zijn twee energieconciërges aan de slag om mensen met energiearmoede te helpen; uitgerust met bakfietsen gevuld met energiebesparende materialen. Het project, begeleidt vanuit Het Vogelnest, wordt financieel gesteund door de provincie. De energieconciërges komen 'achter de voordeur'. Ze geven advies en brengen kleine energiebesparende maatregelen aan. Daarnaast hebben ze ook een belangrijke signalerende functie. Ze kijken naar de sociale situatie en kunnen, doordat ze kennis hebben van het sociaal domein, doorverwijzen naar ketenpartners.

Inmiddels zijn ruim 400 huisbezoeken afgelegd. De huishoudens die bezocht zijn blijven 'in beeld', zodat zij ook later nog geholpen kunnen worden. De energieconciërge registreert bijvoorbeeld wie eigenaar is van de woning, of sprake is van enkel glas, of een huishouden een oude energieslurpende koelkast heeft.

Vanaf 1 september is de naam 'energieconciërge' gewijzigd in 'energiehulp' en is een speciale website beschikbaar: www.energiehulp.nl.

Daarnaast is het voornemen om vanuit de signalerende functie de verbinding te organiseren met de sociale dienst en relevante partijen in de wijken.

3.3 Hoe identificeren we huishoudens met energiearmoede?

We hebben geen lijst met adressen van huishoudens met energiearmoede. Om een beeld te krijgen achter welke voordeuren mogelijk/ in potentie sprake is van 'energiearmoede' kunnen we verschillende bronnen gebruiken:

- Als sprake is van huurachterstand: bron Trivire/ Woonbron.
- Als een huishouden leeft van een bijstandsuitkering: bron Sociale Dienst
- Als een huishouden in een schuldsaneringstraject zit: bron Sociale Dienst.
- Bij een Vroegsignalering van een betalingsachterstand op de energierekening: bron: vroegsignalen van energieleveranciers via Vroeg Eropaf (Inforing).
- Indicatie aan de hand van de woningvoorraad woningbouwcorporaties: de slechte labels E/F/G.
- Indicatie aan de hand van de WOZ en de slechtere labels.
- Signalen door wijk- en buurtorganisaties; sociale wijkteams.
- Huishoudens die gebruik maken van de Voedselbank.
- Huishoudens die doorverwezen worden door andere huishoudens.

Huishoudens kunnen zichzelf melden bij de energiehulp om een afspraak te maken via www.energiehulp.nl/dordrecht. Een andere mogelijkheid is dat ketenpartners voor een doorverwijzing zorgen. Zij hebben een signalerende rol en kunnen wijzen op ondersteuning door een energiehulp. Het kan bijvoorbeeld gaan om een bezorgde huurder die verwacht zijn energierekening niet te kunnen betalen. Het team Energiehulp verzorgt workshops hoe energiearmoede te identificeren.

Daarnaast wordt de koppeling gelegd met de uitkeringen energietoeslag. Minima die worden aangeschreven worden gewezen op de ondersteuning van de energiehulp.
Ook corporaties kunnen een gericht aanbod doen aan hun huurders. Een aantal complexen in Crabbehof en Wielwijk is bijvoorbeeld aangeschreven.

Het is vanuit de AVG in principe niet mogelijk om persoonsgegevens van bijvoorbeeld bijstandsgerechtigden of huurders te delen met de energiehulp zodat de doelgroep rechtstreeks benaderd kan worden. Momenteel onderzoeken wij samen met de AVG specialisten of er meer ruimte gevonden kan worden om vanuit het algemeen belang persoonsgegevens te delen of bestanden te koppelen.

4. Barrières voor het verduurzamen van een woning

Een structurele oplossing tegen energiearmoede is de versnelling van de energietransitie: de vermindering van het energiegebruik en de verduurzaming van de woning. Echter niet iedereen is aangehaakt of is in de omstandigheid om mee te kunnen doen. Daar ligt voor de gemeente en haar partners de uitdaging.

4.1 Iedereen moet mee kunnen doen

Het moet voor iedereen mogelijk en bereikbaar zijn te participeren in de energietransitie.

Volgens het CBS geeft driekwart van de Nederlanders aan bezorgd te zijn over het klimaat en een ruime meerderheid wil minder fossiele en meer duurzame energie. Het aantal mensen dat zelf daadwerkelijk stappen neemt om het energieverbruik te verminderen en waar het kan aan de slag te gaan met het verduurzamen van de woning ligt een stuk lager.

Ook in Dordrecht hebben we die ervaringen. Collectieve inkoopacties die we organiseren doen het vooral goed bij woningeigenaren met een hogere leeftijd die over financiële middelen beschikken. We plukken het 'laaghangend fruit'. Onder de RRE, en momenteel de RREW, zijn de cadeaubonnen, ter waarde van € 70,-, vooral in trek bij mensen die online vaardig zijn en gewend zijn van webshops gebruik te maken. Een deel van de bonnen komt terecht bij huishoudens die deze niet direct nodig hebben. Maar zelfs fysieke cadeaubonnen op adres verstrekt (in kwetsbare buurten) en te verzilveren bij de bouwmarkten worden maar beperkt gebruikt. Dit blijkt uit het dashboard van het Regionaal Energieloket. Circa 15-20% wordt verzilverd en dit vraagt dus duidelijk aandacht voor het vervolg.

4.2 We lopen tegen barrières aan

Een veel gehoord geluid is het wantrouwen dat mensen tegenover de gemeente hebben. Maar er zijn meer 'barrières' die keuzes van mensen bepalen. Het gemis aan urgentie, het gebrek aan financiële middelen, kennisachterstand, laaggeletterdheid, taalachterstand etc.

De doelgroep waar dit plan van aanpak zich op richt zijn huishoudens die veelal meerdere barrières ervaren en waar het armoedevraagstuk breder is dan energiearmoede.

Bron: plan van aanpak Almelo

4.3 Sociale energietransitie

We willen al onze inwoners betrekken en helpen bij de energietransitie, inclusief de huishoudens die nu in problemen zijn geraakt door de torenhoge energierekening. Daarom is het belangrijk om deze transitie niet (te) technisch in te steken, maar vooral sociaal en te kijken waar de specifieke doelgroepen tegenaan lopen, wat hen bezighoudt en wat nodig is om hen te laten participeren in de energietransitie. Daarbij moeten nogal wat barrières geslecht worden. Dit vraagt een gezamenlijke inzet van de gemeente en het maatschappelijk middenveld in de stad.

5. Aanpak Bestrijding energiearmoede 2022-2026

Dit plan van aanpak richt zich op energiehulp bij huishoudens, onderdeel van energiearmoede als één van de pijlers van armoedebestrijding. Samenwerking en afstemming van het fysieke en sociale domein is cruciaal; zowel intern als extern.

5.1 Doelstellingen

Met dit plan van aanpak en de uitwerking leveren we een bijdrage aan de volgende doelstellingen:

- Vergroten deelname energietransitie: meer mensen doen mee.
- Bewustwording bij huishoudens over het energieverbruik: huishoudens gaan structureel minder verbruiken.
- Verbetering van de kwaliteit van de woningen: in deze periode wordt enkel glas zoveel mogelijk uitgefaseerd.
- Daarnaast wil de gemeente burgers helpen om zelf in beweging te komen. Dat onze inwoners de juiste loketten en ingangen weten te vinden, zodat de zelfredzaamheid wordt vergroot. Dit geldt niet alleen op het gebied van energiearmoede, maar armoede breed.

5.2 Taskforce Energiearmoede

De bestrijding van energiearmoede wordt nu projectmatig aangepakt en gefinancierd vanuit de RREW. Om energiearmoede effectief aan te pakken gaan we voor een structurele aanpak als onderdeel van armoedebestrijding breed, gericht op samenwerking van betrokken partijen uit het sociale en fysieke domein, zowel intern als extern. Daarvoor is de Taskforce Energiearmoede opgericht. In de taskforce werkt iedereen mee vanuit zijn eigen rol en verantwoordelijkheid. De taskforce zorgt voor regie op het

energiearmoedevraagstuk, bewaakt de voortgang, stuurt bij, werkt het plan op onderdelen verder uit en organiseert de verbreding waar nodig.

In de taskforce zitten momenteel:
- Regisseur
- Secretaris
- P&C
- Adviseur Energiearmoede
- Team Armoede en Schulden
- Opgave Duurzame Stad
- Sociale Dienst
- Sociaal Wijkteam
- Team Energiehulp
- Trivire
- Woonbron
- Communicatie
- Wonen
- Samen Dordt/Hulplijn Dordt

Vanuit de taskforce is een kernteam gevormd voor de dagelijkse aansturing.

De taskforce legt verbinding naar andere partijen, zowel partijen in de wijk (denk aan Wijk voor Wijk), maar ook bijvoorbeeld het Regionaal Energieloket, Drechtse Stromen etc. en andere overheden. Verder heeft de taskforce de taak om de continuïteit van de aanpak na 2023 te borgen.

5.3 Bestrijding energiearmoede is maatwerk

Een inclusieve aanpak vraagt om maatwerk, er is niet één-oplossing. De doelgroep is divers, waardoor ook het handelingsperspectief verschilt. Het gaat om huurders van een corporatiewoning; particuliere huurders en woningeigenaren. Huishoudens die leven van een uitkering, AOW of een klein pensioentje, maar ook werkenden. We hebben daarnaast te maken met laaggeletterdheid en anderstaligen maar ook inwoners die klimaatveranderingen lijken te ontkennen. Ook de kwaliteit van de woning kan sterk uiteen lopen. Van een A tot een G label. Kortom: het is maatwerk met verschillende boodschappen en een mix van instrumenten. Dit betekent dat er mogelijk nieuwe regelingen moeten komen; of regelingen moeten worden aangepast.

5.4 Campagne Slim Energie Besparen; focus op energiearmoede

Als onderdeel van de campagne Slim Energie Besparen, die in oktober 2021 van start is gegaan, gaan we ons expliciet op huishoudens met energiearmoede richten. Met focus op de genoemde barrières en rekening houdend met de diversiteit van de doelgroep. Verder gebruiken we de campagne om de activiteiten en maatregelen te ondersteunen. Onderdeel van de campagne is daarnaast het vergroten van het merk 'energiehulp'. En om meer inzicht te krijgen gaan we als onderdeel van het communicatie-traject een meldpunt 'Enkel glas' openstellen ter onderbouwing van de maatregelen en instrumenten. De campagne zal in ieder geval tot eind 2023 lopen. De voorbereidende werkzaamheden zijn inmiddels gestart, zodat we de campagne in oktober kunnen lanceren voor het nieuwe stookseizoen.

5.5 Voortzetting inzet Energiehulp

De energiehulp vormt de spil in de aanpak van energiearmoede. Veel gemeenten in Nederland maken gebruik van een dergelijk concept. In Amsterdam hebben ze bijvoorbeeld de FIX-brigade; in Nijmegen de energiefixers. In de Drechtsteden gaat ook Papendrecht de energiehulp inzetten.

De energiehulp is een betaalde baan. De contracten van de huidige energiehulpen worden gecontinueerd tot eind 2023. Verder bieden we ruimte voor uitbreiding met twee a drie energiehulpen. Voor de inzet van de energiehulp (inclusief budget energiebesparende maatregelen) wordt een incidentele subsidiebeschikking afgegeven aan de Stichting voor de Werkplaats. In de beschikking is onder meer vastgelegd dat het streven is dat de energiehulpen tot eind 2023 2.450 huisbezoeken afleggen. Per huisbezoek wordt een bedrag van € 240,- per huishouden (gemiddeld) beschikbaar gesteld voor kleine energiebesparende maatregelen. Er zal moeten blijken of dit bedrag daadwerkelijk nodig is of dat er bijvoorbeeld meer formatie effectief ingezet kan worden. De materialen dienen zoveel mogelijk ingekocht te worden bij lokale bedrijven en bouwmarkten.

Gezien de brede inzet willen we de energiehulpen in overleg met de ketenpartners een duidelijke opdrachtomschrijving meegeven. Verder gaan we met de ketenpartners 'een richtlijn' opstellen om het doormelden te vergemakkelijken en te intensiveren.

Huishoudens die hulp nodig hebben kunnen zich daarnaast melden bij www.energiehulp.nl/dordrecht.

5.6 We bieden kleine energiebesparende maatregelen

We ondersteunen de huishoudens met energiebesparende maatregelen:

- de energiehulp krijgt budget voor het aanbrengen van kleine energiebesparende maatregelen. Hierbij gaan we uit van een gemiddeld budget van circa € 240,- per huishouden, waardoor het bijvoorbeeld ook mogelijk is om radiatorventilatoren aan te brengen of een energiemanager, zoals een slimme thermostaat, te verstrekken. Uitgangspunt is dat het lokale bedrijfsleven zoveel mogelijk meeprofiteert.
- huishoudens kunnen twee jaar lang gebruik maken van de Slim Wonen App, waardoor ze hun verbruik beter kunnen monitoren. De Slim Wonen App is nog beschikbaar tot eind 2022. In totaal beschikken we nu over 1.500 accounts. Er zijn er momenteel circa 500 actief.
- we bieden de mogelijkheid een cadeaubon ter waarde van € 70,- aan te vragen bij het Regionaal Energieloket. De cadeaubon kan verzilverd worden bij geselecteerde webshops en de bouwmarkten in Dordrecht. In totaal hebben we 6.000 cadeaubonnen: 2/3 voor huurders en 1/3 voor koopwoningen. Tot eind 2022 zijn voor huurders nog 1.500 cadeaubonnen beschikbaar.
- we verkennen in overleg met het SDD (relatie bijzondere bijstand) de mogelijkheid van een witgoedregeling. Oude energieslurpende apparaten kunnen bij een dergelijke regeling gratis worden vervangen door een energiezuinig exemplaar. Voor het opzetten van de regeling werken we onder andere samen met Den Haag en Leiden. De provincie levert een financiële bijdrage aan het initiatief. Het voorstel hiervoor wordt nader uitgewerkt. Voor nu is het idee dat de regeling zich richt op koelkasten en vriezers, maar mogelijk kunnen ook andere apparaten, zoals wasmachines in aanmerking komen. Belangrijk is dat de oude apparaten uit roulatie gaan en ontmanteld worden. Hiermee wordt voorkomen dat oude apparaten weer bij andere huishoudens terecht komen of gedumpt worden.
- Onder de noemer 'tijdelijke maatregel' kunnen we mogelijk in geval sprake is van enkel glas in specifieke gevallen een voorzetraam aanbieden voor bijvoorbeeld de leefruimte;

al dan niet zelfbouwpakket (TNO-voorzetramen met krimpfolie) Deze mogelijkheden worden nog verder verkend, samen met de mogelijkheid zonnepanelen aan te bieden.
- In de campagne Slim Energie Besparen wordt stilgestaan bij allerlei tips, zoals CV ketel 'Zet 'm op 60'. We willen hiervoor bijvoorbeeld eenvoudige instructiefilmpjes inzetten in verschillende talen.

5.7 Aanpak EFG-labels; uitfaseren enkel glas

We richten ons stadsbreed op de energetisch slechte woningen. Vanuit het Nationaal Isolatieprogramma en de prestatieafspraken van BZK met Aedes wordt ingezet op het uitfaseren van EFG labels voor 2030 respectievelijk 2028. Gezien de urgentie zetten we in op een versnelling, zeker voor 'enkel glas'. Hiervoor is een lobby richting Rijk om de wet te wijzigen en enkel glas als een onderhoudsgebrek juridisch vast te leggen.

5.7.1 Corporatiewoningen

In de taskforce Energiearmoede is met de corporaties de afspraak gemaakt inzage te geven in hun aanpak en meerjarenplanning voor de uitfasering van de EFG-labels. Deze informatie kan op termijn gebruikt worden voor de woonagenda en de PALT-afspraken.

Stand van zaken is dat Trivire het grootste deel van de EFG-labels nog voor 2028 gaat aanpakken; voor circa 400 woningen in VvE's (gespikkeld bezit) zijn nog geen concrete plannen.

Woonbron onderzoekt welke EFG aantallen er met de huidige onderhoudsbegroting en projectenbegroting uitgefaseerd worden. Verder zijn ze met de nieuwe begrotingen bezig om het uitfaseren te versnellen.

Woonbron en Trivire werken samen met de gemeente aan een aanpak voor verduurzaming gespikkeld bezit. Twee complexen in Wielwijk en Crabbehof zijn hiervoor als pilot aangemerkt. We kijken naar welke investeringen nodig zijn, hoe daarvoor capaciteit kan worden ingezet en hoe we samen met de bewoners hiervan kunnen leren (Eigenwij©k). De aanpak bestaat uit twee delen: aan de ene kant richt het zich op het sociale perspectief als gezamenlijke besluitvorming en participatie en aan de andere kant op het financieel-juridische perspectief als technische mogelijkheden en financieringsmogelijkheden via het Warmtefonds.

5.7.2 Particuliere woningeigenaren

Voor particuliere woningeigenaren zijn er subsidiemogelijkheden in het kader van de ISDE en kan gebruik worden gemaakt van de landelijke energiebespaarlening van het Warmtefonds, deze wordt per 1 november 2022 renteloos voor huishoudens met een verzamelinkomen tot € 45.014,- per jaar. Voor de groep met een te laag inkomen wordt vanuit het Warmtefonds financiering mogelijk gemaakt op basis van draagkracht en zonder restschuldrisico. Verder kunnen woningeigenaren gebruik maken van de Dordtse Stimuleringslening Energiezuinig Wonen (SEW). De verwachting is dat meer woningeigenaren gebruik gaan maken van de landelijke regeling, omdat de SEW een rente van 1,5% kent. De SEW wordt daarom het eerste kwartaal van 2023 geëvalueerd (programma Duurzame Stad).

Daarnaast organiseert de gemeente samen met het Regionaal Energieloket collectieve inkoopacties. In 2023 zetten we in ieder geval in op HR++ glas en isolatie. Door een combinatie van een laagdrempelige financiering en een stuk ontzorging kunnen deze acties voor huishoudens met krappe beurs toegankelijk worden.

5.7.3 Particuliere huurders

We spreken verhuurders rechtstreeks aan op hun verantwoordelijkheid voor het verduurzamen van hun vastgoed. Verder bieden we de huurders ondersteuning.

Huurders kunnen zich beroepen op het initiatiefrecht (Artikel 7.243 BW) en de verhuurder verzoeken energiebesparende maatregelen toe te passen, zoals isolatie van het dak, gevel of vloer of HR++ glas. Wanneer de verhuurder hier niet mee instemt, kan de huurder verduurzaming afdwingen via de kantonrechter. Het blijkt, onder meer vanuit Amsterdam, dat dit helaas vaak de enige manier is om dit te bewerkstelligen. !Woon in Amsterdam boekt hiermee zeer goede resultaten. Dit kost echter tijd, kennis en geld.

Naast het loket voor het melden van enkel glas gaan we de huurders ondersteunen. Samen met de betrokken partijen zijn we ons ervan bewust dat deze doelgroep vaak meer problematiek heeft dan het enkele glas en kunnen de hulpverlening dan ook breder inzetten, zodat op meer fronten geholpen kan worden of toegeleid kan worden naar ondersteuning vanuit de juiste ketenpartner. Op dit moment onderzoeken wij vanuit de taskforce waar een dergelijke rol het beste belegd kan worden binnen het veld. We denken hierbij onder andere aan Woonadvies en de Rechtswinkel.

5.8 Bewustwording bij jongeren

Bewustwording is een belangrijk onderdeel van iedere transitie en in dit geval ligt een groot deel van de omwenteling in gedragsverandering. Daarom willen we, naast de Campagne Slim Energie Besparen, hier extra aandacht aan besteden. De focus zal daarbij liggen op het bereiken en betrekken van minderjarigen in de kwetsbare wijken.

Op dit moment geven enkele afdelingen binnen de gemeente, onder andere onderwijs, jeugd en sport, de nieuwe onderwijsvisie handen en voeten en begint de uitvoering dit jaar nog. Een belangrijk onderdeel hiervan is gericht jeugdaanbod op talentontwikkeling in de kwetsbare wijken. Onder meer in Reeland, Stadspolders en Dordrecht-West wordt hierin nauw samengewerkt met partners die de jeugd goed weten te bereiken. Samen met Duurzaamheidscentrum Weizigt en het team achter de onderwijsvisie willen we zorgen dat, in ieder geval in 2023, aandacht voor energiearmoede-vraagstuk een plaats krijgt. Uiteraard moet dit op een leuke en speelse manier gebeuren, zodat het de doelgroep aanspreekt. Via onder meer educatieve programma's en een theatervoorstelling willen we energiebesparing onder de aandacht brengen.

5.9 Leren van elkaar; datagedreven

Dordrecht is aangesloten bij de Community of Practice (CoP) inclusieve energietransitie. Dit is een initiatief van de provincie Zuid-Holland, waarbij negen gemeenten zijn aangesloten. De CoP is gericht op het delen van kennis en ervaringen. Tijdens de bijeenkomsten worden concrete voorbeelden behandeld en presentaties gegeven over relevante en uiteenlopende onderwerpen. Zoals witgoedregelingen, de koppeling met het sociaal domein en bijvoorbeeld hoe je mensen met laaggeletterdheid effectief kunt benaderen. De provincie neemt duidelijk de regie en onderhoud ook tussen de bijeenkomsten door contact met de gemeenten. Met advies en financiering voor kleinschalige pilots versnellen ze de inclusieve energietransitie.

TNO heeft van het Rijk (SZW, BZK, EZK) opdracht gekregen om een landelijk kennis- en ondersteuningsprogramma energiearmoede op te zetten met een looptijd van ten minste vier jaar. De CoP is hier op aangehaakt. Het programma bestaat uit drie onderdelen:

1) Het eerste onderdeel is monitoring en moet ervoor zorgen dat provincies en gemeenten op gedetailleerder niveau data beschikbaar krijgen.

2) Het tweede deel is kennisdeling op lokaal, nationaal en internationaal niveau. Door de monitoring in het eerste deel kunnen verschillende gebieden beter met elkaar vergeleken worden en zo kennis met elkaar delen over wat werkt en wat niet.
3) Het laatste onderdeel is beleidsontwikkeling. Door de onderzoeken én de praktijkervaringen vanuit het land kan TNO aanbevelingen doen naar de ministeries om hun beleid aan te passen.

Tevens werkt TNO samen met Het Vogelnest om data op kwalitatief niveau te vergaren voor aanvullend onderzoek.

5.10 Monitoren resultaten

In het kader van SISA dienen we aan de hand van een aantal indicatoren te rapporteren. Het gaat daarbij bijvoorbeeld over het aantal huurwoningen/particuliere woningen dat hulp heeft ontvangen; aantal kleine en grote maatregelen onderverdeeld in gas of elektra gerelateerd etc. Daarnaast willen we ter onderbouwing en bijsturing van de activiteiten en maatregelen onder meer inzage in het bereik en conversie van acties.

Monitoring doen we op verschillende manieren:

- Het team Energiehulp registreert huisbezoeken en rapporteert maandelijks hun bevindingen: huur/koop, aangebrachte maatregelen, wel/geen enkel glas, de staat van het witgoed.
- Het Regionaal Energieloket heeft een dashboard waarop realtime informatie beschikbaar is over onder meer de stand van zaken cadeaubonnen, acties etc.
- In het kader van de campagne Slim Energie Besparen en de website www.energiehulp.nl/dordrecht. wordt (nog aanvullen)
- De Slim Wonen App houdt het energieverbruik bij van de app-gebruikers en rapporteren de gemeente per kwartaal (AVG-proof)

6. Bestedingsvoorstel

Voor de uitvoering van dit plan van aanpak wordt gebruik gemaakt van de specifieke uitkering aanpak energiearmoede die door het Rijk beschikbaar is gesteld en in twee tranches is uitgekeerd. Het gaat om circa € 1,6 miljoen. Op basis van de verdeelsleutel aantal huishoudens met energiearmoede volgens het onderzoek van TNO (circa 3.200 huishoudens) Inmiddels is duidelijk dat het aantal fors is toegenomen en nog zal toenemen, dus met het plan van aanpak spreken we een grotere doelgroep aan.

Daarnaast zetten we de middelen uit de regeling lokale aanpak in bedoeld voor de aanpak van de EFG-labels. Het gaat om een bijdrage van € 510.000,-.

De verantwoording aan het Rijk loopt via de SISA-methode. De middelen die niet besteed zijn of niet conform de voorwaarden uitgegeven moeten worden terugbetaald. Het Rijk wil met de gecombineerde uitkering een meer structurele aanpak mogelijk maken. De bestedingstermijn loopt tot eind 2024 (is verlengd).

Voor de continuering van de inzet van de energiehulp en het budget voor huisbezoeken is inmiddels een incidentele subsidiebeschikking verstrekt aan Stichting voor de Werkplaats. Verder is een adviseur/expert ingehuurd en toegevoegd aan de taskforce.

Met name de posten onder 5 en de witgoedregeling worden momenteel inhoudelijk en financieel verder uitgewerkt.

Bestedingsvoorstel	1 sept 2022-31 dec 2023			Beschikbaar: € 2.104.300	
1	Taskforce Energiearmoede			€ 85.000	
	Inhuur expertise/advies				
2	Campagne Slim Energie Besparen			€ 100.000	
	Inhuur bureau				
	Communicatiemiddelen				
3	Team Energiehulp			€ 465.000	
	5 energiehulpen				
	Coordinator				
	Administrateur				
	Gereedschap; bakfietsen ect				
	Overhead				
4	Kleine energiebesparende maatregelen				
	€ 240 per huisbezoek			€ 588.000	
	Cadeaubonnen huurders	a € 70	2.000		RREW
	Slim Wonen App		900		RREW
	Witgoedregeling			€ 300.000	
5	Verbetering energetische kwaliteit van de woning; uitfaseren enkel glas			€ 525.000	
	Ondersteuning particuliere woningeigenaren				
	(Juridische) ondersteuning particuliere huurders				
	Tijdelijke maatregelen (voorzetglas)				
6	We betrekken jongeren			€ 100.000	
7	PM			€ 26.300	
				€ 2.104.300	